

НАША ПОШТА

НАША ПОШТА

UNIVERZITET KRAJ
KRAJ
BEOGRAD
ALEKSANDRA
71. ŠTA
POŠTA ZA P
TELEGRAF, TELEFON IN RADIO

САДРЖАЈ

Огњен Кузмановић, Мин. Саобраћаја. — Пошта и реклама. — Proslava Nikole Tesle. — Pošta, (njene funkcije) i privreda i pravi. — Прогрес телекомуникације. — Из прошлости. — Контролна и надзорна служба. — Општинске поште. — Наше вести. — Саобраћајном особљу браћене режијске карте. — П. т. т. библиотека и Музеј. — Списак пошта. — Бедне треба помоћи. Кроз књиге и листове. — Филателија. —

— Пошта пропеда: основица за међународну сарадњу не сме бити право јачега — но сила праба.

— Циљ је поште: да корисно послужи најширим народним масама, и тек у другоме реду државним фискалним интересима.

— Пошта је моћни потстрекач унутрашњег и међународног саобраћаја. Што је јачи унутрашњи и међународни саобраћај уколико је јача и народна привреда. Што је јача народна привреда, народ је уколико богатији и задовољнији. Што богатији и задовољнији народ — богатији и задовољнији Краљ!

BEOGRAD

GARAŠANINOVA 7/III

Sveska 120

avgust i septembar 1934 Osnovana 1912

Поштарина плаћена у готову.

НАША ПОШТА излази сваког месеца.

Претплата: 40 д. за годину, 20 д. за пола године. Шаље се Администрацији „Наше поште“ преко Пошт. штедионице на чековни рачун бр. **54.701** или на име власника и уредника, Гарашанинова 7/III Београд.

Услед настале промене у власништву и уредништву на нови чековни рачун и нову адресу треба шиљати новце, дописе и сву осталу преписку.

Боље је јести своју шаку посна пиринча, но сласне посласнице са стола оних који хоће да нас искористе.

(Lang — kan — Кинески мудрац).

- Треба једном већ озбиљно почети мислити и о томе: како да се истински помогне вредном али сиромашном п.т.т. особљу и како да му се омогући бољи живот и углед у друштву за које предано и несебично ствара и ради.

- Има само један начин да п.т.т. службеници постигну своје јединство, а то је: колегијална љубав и слога; и само једно једино сретство за постигнуће циља, а то је: савез свију конструктивних снага, савез, савез, савез и ништа друго до савез!

- Узајамно поверење, чврста воља за братски и другарски рад кроз своје организације повезане солидарношћу неопходни су услов за све бољу и срећнију будућност свих п.т.т. службеника. Ко не увиђа ову просту и јасну истину глуп је и не заслужује да о њему заједница води рачуна.

НОВИ МИНИСТАР САОБРАЋАЈА

Указом Њ. В. Краља од 10 јула ове године разрешен је од дужности министра саобраћаја г. Светислав Т. Милосављевић и стављен на расположење.

За министра саобраћаја истим указом постављен је инжењер г. Огњан Б. Кузмановић, помоћник министра саобраћаја у пензији и технички директор Општине града Београда.

ПОШТА И РЕКЛАМА

Има једна вештина којом се разноврсне чињенице, догађаји, случајности, успеси и неуспеси и сва друга животна искуства и социјална збивања стављају до знања широким народним масама, чак и преко граница једне земље, путем усмено исказане или писане речи, то јест путем штампе — или јавног мњења, а у циљу неке моралне или материјалне користи.

Има земаља у којима је ова вештина достигла неслућену висину и необично вешто продире до најудаљенијих и најнеприступачнијих крајева. Узмимо за пример Америку, а од Европских земаља: Италију и Швајцарску; па Инглеску, Француску и Немачку. И у нашој земљи, у последње време, обраћа се овој вештини, коју зову рекламом, велика пажња. И код нас већ многи почињу разумевати се добро у тој вештини. Поједини људи, најпре у занату, трговини и индустрији праве себи и својим производима хучну рекламу и на тај начин стварају богатство за себе. Па и у јавном и политичком животу, у историји, науци, књижевности и уметности реклама је узела велики мах. Није редак случај да се хвали ово или оно књижевно или уметничко дело, једнако као овај или онај ликер или парфем. Има писаца и уметника који су продрли у јавност захваљујући само вештој и добро разгранатој међусобној реклами. Али њихова слава траје као водени цвет, само неко кратко време. Они брзо силазе са позорнице и још се брже забораве. У политици је то изванредно занимљив случај. Неко је данас јунак дана, полубог масе, а сутра већ, бивши човек. Како изгледа та врста рекламе, наши читаоци најбоље ће видети ако прочитају ону дивну Беранжеову песму: „П о с л а н и ч к и и з в е ш т а ј“ —

у преводу Владимира Јовановића, из књиге „С Француског Парнаса“

„Све је добро било, прођите се брига,
Гледајте ме само! Мени Богме стига!“

Ни други посланици, у другим земљама, нису ни бољи ни гори од овога којег је тако вешто ухватио и потомству предао Беранже, али то је већ политика, од које ми, као стручни орган и гласило професионалаца далеко бежимо. Зато, да се вратимо и наставимо о реклами као таквој у нашим редовима.

И ми у п. т. т. студи имамо своју рекламу и своје рекламере, увек будне и вредне на послу, али њихова реклама за чудо много личи на горње стихове, на самопоказивање и истицање своје личности и свога рада. И они цене огромну моћ рекламе и штампе и не пропуштају ниједну zgodnu прилику, да ону дивну и видљиву делатност коју показују наше поште и поштари искористе, али у своје властите сврхе, у рекламирању своје личности.

И збиља. Ако ико треба да рекламира, и ако је ико имао што добро и стварно да покаже свету на видику, то је доиста наша пошта и њени вредни службеници. Делатност поште и њезиних службеника и овде, за дому, као и у целога свету, од врло великог је значаја за цео свет, јер је управо цео свет њихово поље рада и на томе пољу, милиони вредних службеника, расутих на свима тачкама глоба могу са гордошћу показати на оно стварно, добро и корисно, велико и значајно што су они створили и што непрестанце стварају. Треба узети у руке макар и најнепотпунију статистику па се уверити и стећи појам о томе.

Али има рекламе и — рекламе! Наши људи не воле ону врсту рекламе где се износе скупни резултати рада целокупног п. т. т. ос. бља. Они за то немају довољно разумевања а ни воље.

Насупрот овоме схватању стоје они сјајни примери несебичности и признања, које инглиски и француски министри пошта, у свакој даној прилици, у Парламенту, — приликом експозеа и буџетске дискусије; на зборовима и у штампи, при свакој новој допуни и измени правилника и модалитета службе одају — у првоме реду стручноме особљу, па тек, у другоме реду онима који њиховом акцијом управљају по већ израђеним формама и утврђеним принципима. Наравно да тамо то има дејства, прео, на морални углед и престиж п. т. т. службеника у друштву и јавном мњењу, а после, на сам полет рада у служби. Ми нећемо остати само код теорисања и критиковања, него ћемо у броју за овим и показати: какву рекламу треба да води и помаже свака добра п. т. т. управа, па и наша.

МИЛУТИН ВУЈАДИНОВИЋ

PROSLAVA NIKOLE TESLE

Naučni rezultati raznih centara kulture nisu više lokalne tajne niti je potrebno da prođu meseci i godine dok se na jednom delu zemlje sazna šta je na drugom urađeno. Električni telegraf uvodi se u internacionalnu službu i postaje sastavan deo potrebe naprednog čovečanstva. Sasvim prirodno, pomišlja se i na druga, mnogostrana iskorišćenja sjajnih osobina električne struje. U prvom redu postoji potreba za električnim osvetljenjem i za iskorišćenjem električne energije za industrijske ciljeve. Ogromna električna industrija ne šteti sredstva da stvori mogućnost da se ovim potrebama udovolji. Veliki naučnici, kao što su Simens, Pačioti i Gram pronalaze dinamo mašinu, koja je krajem šezdesetih godina primenjena u praktične svrhe. U prvo vreme za pogon elektromotora u industriji, a odmah zatim za osvetljenje električnih lučnih lampi, a usavršenjem Edisonove sijalice, 1879 godine, pristupa se naglo podizanju novih električnih centrala prvo u Americi, a odmah zatim u glavnijim gradovima Evrope. Ovakav napredak usredsređuje misli naučnika i tehničara na rešenje velikog problema prenosa električne energije na velike daljine. Pred njihovim duhovnim očima lebdi ideal da se proizvodnja električne energije koncentriše na izvorima energije, kod vodopada i u ugljenim rudnicima, i da se tako dobivena električna energija bez velikih gubitaka prenese u velike gradove i učini pristupačnom svima potrebama. Ogromne vodene snage stoje neiskorišćene i ekonomski interesi kategorički zahtevaju da se pronađu sredstva da se ove energije iskoriste za dobro čovečanstva. Parna mašina vezana je za svoju najbližu okolinu, iz rudokopa mora željeznicom i parobrodom da se prenosi ugalj do mesta potrošnje i da se, na ovako zaobilazan način, tu na licu mesta pretvori ugalj u parnu snagu i iskoristi u sasvim ograničenom obimu za lokalne potrebe. Prenos električne energije na daljinu izmenio bi iz temelja ovaj način rada. On bi dao mogućnost da se energija uglja na samom rudniku pretvori u električnu energiju i da se po volji odvodi tamo gde potreba za to postoji i gde se prirodna snaga pod sasvim drugim okolnostima i mnogo ekonomičnije daje iskoristiti. Za ovaj cilj, međutim, ne postoje potrebna tehnička sredstva. Dinamomašine Siemensa, Pačiotija i Grama nisu sposobne za prenos energije. Njihove mašine su mašine jednosmislene struje i ova vrsta struje vezana je za niski napon. Za prenos električne energije na veliku daljinu potrebni su, međutim visoki naponi. Faradejeve struje nisu jednosmislene, već naizmenične. I one se pomoću transformatora mogu po volji transformirati u visoke napone ali nema mogućnosti da se pomoću naizmenične struje stave u pokret električni motori. Mnogostruki eksperimenti, da se ovaj problem reši, sasvim su negativni. Naučnici, kao Edison, Lord Kelvin, Marcel Depre i drugi posle mnogih skupih i uzaludnih

pokušaja da se problem reši pomoću jednosmislene struje izjavljuju javno, da se mora ostati pri starim metodama lokalnog iskorišćenja električne energije, jer je problem prenosa energije na velike daljine neostvariv.

U takom stadiju elektrotehnike javlja se genijalni Jugosloven Nikola Tesla, koji otkrićem obrtnog magnetskog polja, 1882 godine, i objavom svoga sistema polifaznih naizmeničnih struja, 1887 g. izaziva duhovnu i materijalnu revoluciju, jer jednim ogromnim zamahom izaziva koncentraciju naučne misli na svoj novi sistem proizvodnje, prenosa, raspodele i iskorišćenja električne energije, te jednim energičnim potezom ostvaruje ono što su tada svi kapaciteti elektrotehnike proglasili kao nemoguće. Danas je Teslin polifazni sistem uveden u celom svetu i ostvarenjem prve hidrocentrale na vodopadima Niagare, 1896 godine, nastalo je za elektrotehniku novo doba.

Teslin veliki i nemirni duh nije se zaustavio na ovome. Tesla je prepustio drugima da praktično iskoriste i učine pristupačnim čovečanstvu rezultate njegovih otkrića i pronalazaka, a sam se posvetio novim istraživanjima tajni elektriciteta. Već 1889 godine dolazi do otkrića visokofrekventnih struja i u svome prvom predavanju, 1891 godine na Kolumbija univerzitetu u Njujorku, pokazuje frapantne rezultate svojih novih otkrića, koja u celom naučnom svetu pobuđuju ogromno interesovanje. Naučni instituti Londona, Pariza, Berlina, Rima i dr., pozivaju ga da i kod njih prikaže eksperimentalno rezultate svojih istraživanja, i prvi kapaciteti nauke, kao što su Lord Kelvin, Lord Rejli i drugi nalaze se u prvim redovima Teslinih slušalaca. Tesla u svojim predavanjima pokazuje kako se njegove visokofrekventne struje visokih i niskih napona mogu iskoristiti za razne praktične potrebe, u prvom redu za potrebe medicine i radiotehnike, a njegovi naučni zaključci pokazuju da je elektricitet materija i da je u nauci, kroz stotine godina za neprikosnoven posmatrani eter, jedna iluzija, jer njegovi eksperimenti pokazuju, da elektricitet sačinjava sastavni deo i prirodu materije. Pod Teslinim uticajem engleski fizičar J. J. Tomzon, a za ovim Ruterford, Kiri, Ajnštajn, Plank, Bor i mnogi drugi, dolaze do sličnog stanovišta i utvrđuju da su elektroni i protoni sa elektromagnetskim talasima osnova svega zbivanja u vasioni.

— Свршиће се —

POŠTA (NJENE FUNKCIJE) U PRIVREDI I PRAVU

(Nastavak 18)

Novim njemačkim Weimarskim ustavom od 11. VIII 1919 statuirano je (art. 88) da pošta, telegraf i telefon pripada isključivo državi. Nakon što je 1 IV 1920 preuzela država i poštu i telegraf u Bavarskoj i Vürttembergu, opstoji od tog vreme-

na jedna jedinstvena poštanska uprava za čitavu državu. Kasnije organizirana je poštanska uprava samostalno naprama ostalim granama državne uprave. Zakonom od 18 III 1924. (Reichspostfinanzgesetz) proglašena je državna pošta samostalnim preduzećem, a upravu vrši državni ministar pošta uz sudjelovanje upravnog vijeća; imovina, koja je opredijeljena za vođenje poštanskog i telegrafskog preduzeća, ostala je i dalje državnom imovinom, ali se zajedno s ostalom stečenom imovinom njemačke državne pošte vodi odijeljeno kao „zasebna imovina“ države. Ta zasebna imovina jamči sama za obveze njemačke državne pošte, ali ne jamči za ostale obveze njemačke države, koliko međunarodni ugovori (versailski) ne određuju drugojačije. Rashodi njemačke državne pošte moraju se (uključivo ukamaćenja i otplate dugova) pokrivati njezinim prihodima tako, da se u tu svrhu ne podjeljuju dotacije iz opće državne blagajne. Prof. Dr. J. Hellauer naglašuje, da njemačka državna pošta ima po toj novoj regulaciji mnogo širi krug slobodne dispozicije i ako je državni ministar pošta i dalje odgovoran državnom parlamentu „dass die Deutsche Reichspost den Gesetzen gemäss und entsprechend den Anforderungen des Verkehrs und der deutschen Wirtschaft verwaltet wird“. Državni ministar pošta mora državnom parlamentu predlagati poslovno izvješće o svakoj zaključenoj poslovnoj godini zajedno s bilancom te računom gubitka i dobitka.

U švicarskom saveznom zakonu o poštanskom prometu (Bundesgesetz betreffend den Postverkehr bezv. Postverkehrsgesetz) od 2 X 1924. sadržane su u art. 1. i 2. odredbe o poštanskom regalu i njegovim izuzecima s izričitim pridržajem, da savezno vijeće može podvrgnuti pod propise o poštanskom regalu i otpremu inozemskih novina i časopisa.

Prema njemačkom pravu opstoji prema odredbi § 1. pošt. zakona poštanska prisila u tom smislu, da se odnosne pošiljke na koje se ova odnosi, smiju otpremati isključivo pomoću državne pošte (uz određena ograničenja) za zatvorena pisma i političke novine (časopise), koji izlaze više od jedamput sedmično. Obzirom na nezatvorena pisma, karte, tiskanice i robne uzorke: „koji su provideni natpisom određenog primaoca“, normirana je zakonom od 20. XII 1899. zabrana osnivanja preduzeća u formi zavoda za njihovo obrtinično (redovito) sakupljanje, otpremanje i dostavu. Na ostale pošiljke ne proteže se u Njemačkoj poštanska prisila niti potpadaju pod zabranu otpreme. Nasuprot tome ograničenom monopolu državne pošte, koje je uređeno prema pomenutim načelima, opstoji po § 3. pošt. zak. poštanska dužnost prema kojoj pošta ne smije uskrtati preuzimanje i otpremanje poštanskih pošiljaka koliko ove odgovaraju odredbama zakona i pravilnika (§ 4 pošt. zak. isključuje određene vrste pošiljaka od poštanske otpreme. a § 5 pošt. zak. označuje druge vrste predmeta, koje poštanski zavo-

di ne moraju preuzimati, dotično čija je otprema samo uvjetno dozvoljena). Prema tome proteže se poštanska dužnost na sve poštanske pošiljke, a ne samo na one, koje potpadaju pod poštansku prisilu.

Već je u čl. 2. pravilnika za unutrašnju poštansku službu u Jugoslaviji, (izdanom po ministarstvu pošta i telegrafa pod brojem 68.063 od 15 XII, 1921) istaknuto „isključivo pravo pošte na otpremu“ i da „čuvanje poštanskog regala spada u dužnost poštanskim službenicima, koji mogu u slučaju nužde tražiti pomoć drugih vlasti i policije, da otkriju i spriječe povrede regalnog prava pošte“, a sve državne vlasti i ustanove, koje su oslobođene plaćanja poštanskih taksa, dužne su paziti da se pri iskorišćavanju ove povlastice ne povreduje poštansko regalno pravo“.

— Nastaviće se. —

Dr. EUGEN SLADOVIĆ

ПРОГРЕС ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ

1932 година донела је кризу и у области светских телекомуникација. Поједине земље су кризи одолевале новим мерама и прогресом. На тај начин спречиле су претерано опадање телегр. службе, која је у опадању због развитка телефоније. Увођење нових начина експлоатације и нових апарата спасли су телеграфију, и штавише погнао је напред. Телеф. служба, упркос кризи, напредовала је, мада је саобраћај био мањи него у ранијој години. Радиотелеграфија се знатно повећала. Половином 1932 у свету је било 1113 станица за радиодифузију, од којих 235 у Европи а 771 у Америци. Број пријемника у употреби рачуна се на 35 милиона. Телевизија стално напредује, мада још није постигла степен савршенства да се и комерцијално експлоатише. Француска, Енглеска, Немачка такмиче се у усавршавању и експлоатацији и примени телевизије. У светском телегр. савезу влада жива и упорна активност. Стално се одржавају међународни скупови, конгреси, конференције и састанци. У прошлој години је одржано 45 таквих скупова, а нови су били заказани у 1933. Румунија и Пољска законом су увеле аутономију управе п т. струке, као засебних државних предузећа.

Приходи Француске по телегр. служби за април новембар 1932 били су мањи за 34.268 милиона франака него за исто време 1931. А приходи телеф. службе већи за 50.033 милиона фр.

Приходи т. и т. друштава у 1932 били су мањи те и дивиденда на акције је снижена.

У Француској су током 1931 извршена нова побољшања телеф. службе. Успело се да 55% општина има телеф.

мрежу са претплатницима. Од 37.980 општина, 20.889 имају претплатничку телеф. службу; 3534 општина имају телеф. службу без претплате.

Током 1931 извршено је ново побољшање телеф. службе. На 1 јануара 1932, од 37.980 општина колико их има у земљи, остало је само 6.041 која није везана за главну телеф. мрежу, а 20889 општина, т. ј. 55%, има телеф. службу са претплатницима; 3534 без претплате, т. ј. 9,3%, а 7516 општина има само телеф. кабину.

С. А. Д. имале су у пошт. буџету за 1931 вишак расхода над приходима у износу од 2345 милиона долара.

Три државе у којима је телеф. саобраћај највише развијен, током 1931 имале су овакво стање:

Земља	Број телефона	Губитак или добитак	Број телефона по становницима
С. А. Д.	17.500.000	2.100.000	14,3
Немачка	2.995.917	161.927	4,7
Велика Британија	2.118.925	66.293	4,6

Пољска је одлучила да подигне нови телеф. кабл од Варшаве до Гдина. Инсталација би стала 40 милиона злоти. Посао би извршиле пољске фирме уз дугорочни кредит.

Између Велике Британије и Палестине отворена је телеф. служба.

БИЛАНС Т. Т. ДРУШТВА

„Америчко Т. т. друштво“ у првом тромесечју 1933 имало је добитак од 1,85 долара по акцији.

„Међународна т. т. корпорација“ током 1932 имала је вишак расхода над приходима у износу од 3.981.171,17 долара. у 1931 вишак прихода над расходима износио је 7.654.001,46 долара. Приходи у 1932 били су мањи него у 1931 за 20.460.834,67 долара.

„Њу Ингланд Т. анд Т.“, која је филијала „Америчког т. т. друштва“ смањила је дивиденду од 8 на 6 долара по акцији.

КОНТРОЛНА И НАДЗОРНА СЛУЖБА

Нема спора о потреби контролне и надзорне службе. — Треба расправити само двије ствари и то:

1) Ко и са каквим правом врши контролну и надзорну службу, и

2) Како се врши та служба?

1) — Чини нам се да није дужност чиновништва Дирекција пошта и телеграфа да не посредно контролишу рад

чиновништва појединих пошта, које су у истој мјесту, тј. у сједишту дирекције, јер поште за тај посао имају своје управнике (старјешине) и контролоре (у већим поштама). Када би особље Дирекције вршило *непосредну* контролу и надзор над радом особља пошта, које су у сједишту Дирекције, онда такве поште не би требале имати ни своје управника, па ни своје контролне органе, а када би их имале, рад њихов у погледу контроле био би илузоран.

Није ријеч о административном раду Дирекције, ни о оној контроли коју она врши над целокупном п.т.т. службом, јер у томе смислу Дирекција је и устројена па и позвана да мора контролисати радове свих пошта свога подручја, па и оних, које се налазе у истој мјесту, — то је дакле и право и дужност Дирекције. Но када особље Дирекција и *лично* мотри над радом појединих чиновника пошта, телеграфџа и телефона, мислимо да се на тај начин безправно мијеша у послове управника и контролора и њихов рад дезавуише.

Што је најгоре, поједини чиновници Дирекција прате чак приватни живот и слободно кретање појединих поштанских чиновника и често пута стварају погрешне закључке о њима и на њихову доставу по неко буде кажњен или уписан у „црну књигу“. Ово се може лако десити и којему исправноме и савјесноме чиновнику, чија права могу бити на овај начин узурпирана и углед окрњен. — Конкретне случајеве изостављамо.

Дакле, понеки чиновници извесних Дирекција воде рачуна чак и о томе: иде ли поједини чиновник поште на вријеме на дужност и излази ли прије времена, па ако буде примјетио неку неуредност, онда *он* то јавља управнику поште! Као што смо виђели, ови закључци и ове доставе могу бити погрешне, па и злонамерне.

Док се све ово ненадлежно контролисање дешава са чиновницима извесних пошта, дотле рад и понашање самих чиновника Дирекције остаје без довољно надзора и без довољне контроле, а њихов рад и понашање свакако није увијек безпрекорно, нити су они позвани да буду морални цензори.

За лични надзор и контролну службу манипулативног рада код пошта, одређени су ваљда дотични управници и контролори, док чиновници Дирекције треба да врше поверену им административну службу и преглед радова, а контролу и надзор у самим поштама имају право да врше *само* зато одређени органи службе тј. инспектори.

2. — Са вршењем контролне службе од стране контролора и управника у самим поштама не стоји много боље. Прије свега за контролоре се одређују више пута *млађи* чиновници, док се старији запостављају, те често пута, раде обичне послове као и млађи чиновници. У таквим случајев-

вима, млађи чиновници који врше контролну и надзорну службу имају право одузети кључеве и прегледати, како рад тако и касу свога старијег колеге, који је на тај начин, не само запостављен, него чак и дегредиран. Ако старији чиновник није способан за контролора, онда није способан ни за чиновника уопште, и таквога треба што прије уклонити из службе, било пензионисањем, било другим начином.

Осим овога, има још једна ствар, која пада у очи, тј. различан је и непропорционалан број контролора у разним већим и мањим поштама. Тако рецимо, пошта А. 1., чији број чиновника варира око 250 има само 8 контролора, пошта В. 1 — 150 чиновника 4 контролора, а пошта С. 1—90 чиновника, а 12 контролора! Сада да и не узимамо у обзир то, што се ови чиновници не зову сви једним именом, као што би требало да буде, већ у разним поштама називају их разним именима, као: контролори, шефови, ревизори, водитељи одељка итд. По терминологији и строгом појму речи контролори нису сви чиновници, који врше контролну и надзорну службу, преглед радова итд, дакле сви који не раде са публиком на шалтеру, или не врше интерну манипулативну службу него преглед већ израђених радних јединица или надзор над током рада извршне службе.

Сада, треба видети како они, који у ствари нису контролори, они на које је коцка пала, врше ту своју дужност? Према теорији, која је у складу са законским прописима, мени је познато, да један контролор треба у опхођењу са нижим чиновницима да поступа лојално, тј. када контролор опази да чиновник погријеши, треба да му каже: у чему је погријешио и да му објасни чиме је и како направио грешку, те да га упути на правилан рад. Но, ако овако опоменути и посаветовани чиновник погријеши и други пут, контролор га опомиње строже и запише у над орну књигу, ако је грешка баш таква, да је треба записати. Са овим није речено да треба у књигу заводити и све ситнице. Учини ли чиновник и трећу грешку, конаролор га, према природи и последицама од учињене кривице, узме на записник и тај записник, са својим мишљењем и предлогом спроводи пошти.

Дакле, овако би отприлике требало да се ради, али неки не раде тако, већ они више пута оптуже појединог чиновника писмено Управи поште и за безначајне ситнице, а то се може десити кријући, да дотични чиновник ништа о томе не зна све док му не дође тужба да даде изјашњење и да „повуче мачка за реп!“

Осим тога дешава се да надзорни чиновник зађе околом или на друга врата, одакле може гледати чиновника, а он њега да не може видети. Тај полицијски начин контроле и надзора није потребан, а осим тога, он ствара код чиновника осећај несигурности и неповерења према њему, а осећа

мржње према таквом контролном органу. Рад и на једној и на другој страни треба да се врши по сопственом осећању дужности и одговорности и диктатима закона и правила.

Деси се, да он радећи тако, попут детектива, створи погрешан закључак и оптужи чиновника, без икаквог права и разлога...

Част свима контролорима и старјешинама, који не раде овако, већ који се искрено понашају према чиновницима и не праве им замке — такви само одговарају своме задатку и положају.

Не чудим се ја ни онима који раде као тајна полиција, јер они су ваљда то научили од ранијих господара, само се чудим, како се данас такав поступак толерира и — на основу којега законског прописа?

За све ово бих могао навести и конкретне примјере, али нећу, јер се бојим, да се ко и овим не нађе увријеђен, јер има многих које на жалост истина вријеђа.

Ја ово пишем са најбољом намјером и са жељом: да у нашој п. т. струци буде све на своме мјесту и да свако врши своју дужност савесно и поништено, како треба, те да свако чини оно што је право и поштено,

ГАВРИЛО ВУКЧЕВИЋ

ОПШТИНСКЕ ПОШТЕ

Сваки од нас који се и мало хтео осврнути на рад и улогу општинских пошта у границама предратне краљевине Србије, морао је доћи до закључка: да је ово најслабија веза у ланцу п. т. службе да је ово најболније место наше заједнице у које нико није дирнуо, или, ако је покушао само, површно га се дотакао, оставивши га готово самом себи, да постепено замире, на штету свију нас.

Имамо правилник о општинским поштама који се још једино може наћи у „Службеним новинама“ из 1924 године и „Пошт. календару“ за 1931. Мали је број општина које и знају да исти постоји. Овакав какав је, у погледу уређења општинске поште и њене службе могао би корисно послужити, са извесним допунама које су неопходно потребне, јер је иначе без њих неприменљив у пракси и остао је још само у покушају да регулише ову грану наше службе.

Нема поште која је успела да спроведе одредбе овог правилника у живог, да по његовој замисли изврши организацију ове службе и зато има више разлога. Главни и најачи разлог лежи у томе, што не постоји могућност директне контроле рада општинских пошта. Сва контрола и сва организација сведена је само на размену поште између државне и општинске поште којом се у 50% размењују само званичне и

повлашћене пошиљке од једне ка другој, а приватне плаћене, тако рећи и не постоје, (или их је минималан број), услед тога што је достава искључена, што је исту на концу немогуће у општин. пошти пронаћи.

Пословни свет ширег доставног подручја услед несигурног саобраћаја, отпреме и испоруке при општинској пошти, уздржава се и од оно мало преко потребног општења док не дође до које државне поште, где себи тражи помоћи. Треба саслушати такког једног невољника па тек онда се може створити јасан појам о недостацима ове установе која јако погађа државне, опште интересе па и наш углед.

Сумњам да има поште која је под условима горе наведеног правилника успела да општинског поштара натера на правилан рад, јер је поступак око тога тако јако компликован, те и ако на крају успе, долази сасвим касно без каквих последица по кривца

Да би једног општинског поштара довели до правилног рада, или на исти упозорили, (јер директно издата упутства слабо прихвата), потребно је тражити интервенцију управних власти, која у већини случајева не успева, јер је и тамо слабо позната важност ове установе. Остаје још једини пут жалба надлежном Министарству унутрашњих послова, опет на управне власти, које опет, једног доброг претседника општине не осуђују тако оштро и не узимају му тако озбиљно, што поред његове остале спреме не зна и не извршује „комплицоване“ прописе пошт. службе! И све ово, после дуго и дуго прохујалога времена постане илузорно и не постигне се на крају крајева ништа позитивно.

И овако све даље траје, ломе се снаге, упињу се сви, а општинска пошта и даље остаје да служи само за размену званичних и повлашћених пошиљака. Колико ово наноси штете општим интересима, а посебице угледу и интересима наше струке, мислим да није потребно наводити.

Све ово сматрам да би се могло, са мало добре воље, посреством малих жртава решити на опште задовољство свију нас. По мом мишљењу, на тај начин, што би требало учинити ово:

1) Унети у закон о пошти и телеграфу, сасвим јасно општ. пошту у састав п.т.т. струке, са обележавањем њене улоге и положаја, са неколико параграфа унети и подвући њену непосредну потчињеност државној пошти.

2) У истом предвидети начин контроле, са јасном одредбом: да државна реонска пошта мора бар једном годишње извршити преглед пословања своје општинске поште.

3) Регулисати бар делимичну доставу пошиљака при општинским поштама, путем општинског поштоноше, који мора испунити потребне услове за то место, његово издржавање подесити са општином, чиме би се створила једна

мања могућност за помоћ општини, а што веће право уређења и контроле.

Наравно да би посебном уредбом било потребно предвидети све остале појединости, ослањајући се на већ постојећи правилник. У Уредби би било потребно обратити нарочиту пажњу снабдевању општ. пошта потребним обрасцима, који су до душе и сада предвиђени, а којих нигде нема.

Све ово износим из својих личних запажања, сматрајући, да нам је свима дужност, да недостатке допуњујемо и препреке отклањамо за добро службе и општих интереса, за које смо по природи пословања позвати да се старамо. У најбољој намери покрећем ово питање, са жељом, да знаћемо најбољи начин решења овог питања, јер боље је ништа, него ништа, боље икад него никад *)

МИЛОЈЕ СТ. БОГДАНОВИЋ

ИЗ ПРОШЛОСТИ

1

Објављеније о новинама Србским за 1834 годину.

Будући да у нас јоште не има свуда праве поште на којој би се човек могао на новине записати и преко које би и примио; то ће се по високом налогу књаза и засад, записивати на Новине Србске код Судова Нахијски: Судови ће и раздавати онима, кои и буду држали, но она господа, која и буду држала, дужна ће бити слати нарочне људе, да и од Суда примају, које је тим лакше извршити, што се у сваком суду или поне у чаршији места у коме је Суд нахијски, сваки или сваки други дан, налазе Срби са свију страна.

У Крагујевцу 5 јан. 1834 г

УЧРЕДНИЧЕСТВО

О општинским поштама писано је у „Нашој пошти“ за октобар 1931. У свесци за октобар 1932 писано је о телефону на селу. Проблеми првог реда.

Питање које жели да покрене овим својим чланком наш млади колега и пријатељ нашег листа г. Б. свакако ће занимати на првом месту Главну управу пошта, јер се постојањем општинских, уговорних и помоћних пошта у јединственој држави стварају често пута немогућности за правилно вршење и развијање службе. Једно решење које иде за униформношћу разних постојећих објекта олакшаће много не само управљање но и потстрекнути на све бујнији полет рад наших пошта на селима и зесеоцима и довести их у ближу и непосреднију везу са социјалним културним и економским животом. Зато ми похваљујемо ревност г. Б. и његово осећање дужности, са жељом да се и други на њега угледају и да храбро, без обзира на часовиту прихватљивост или неприхватљивост чине стално све новије предлоге у циљу побољшања и усавршавања стручнога рада. —

Ур. М. В.

Трка Београд — Цариград за 100 сати.

II

Стари Татар Риста причао је, да је негде око 1860 за-текао Књаза Милоша у Конаку врло љута. Нико му се није смео приближити. Он се умео око њега снаћи и онда кад се други нису смели ни појавити на очи кнезу.

— Што је Господару, могу ли ја што помоћи умиљавао се Татар Риста...

— Нико сад не може помоћи ни поправити ништа. Онај луди Инца јаше као помаман и носи поруку Везиру и Капу-ћехаји коју бих сад хтео да изменим, јер ми Руски посланик из Цариграда саветује нешто сасвим друго...

— Ако није већег зла, то је лако поправити и немој се због тога жестити Господару.

— Како мислиш ти да се то може поправити кад је Инца још јуче рано пошао на пут и можда већ прешао нашу границу?

— Ништа за то, ја ћу ако Бог да Инцу стићи и пре-стићи, а ти ми дај нове бујурдије за то.

Кнез Милош се разведри, разгали и омекша и док се Татар Риста спремио за пут била су готова нова писма и упутства. При испраћају рећи ће му Кнез Милош:

— Чиниш волико, граби као да бежиш од смрти. Ако сти-гнеш Инцу даћу ти 200 дуката. Ако не стигнеш, не излази ми више на очи“.

Татар Риста поздрави војнички књаза, ободне коња и изгуби се у запрашеном цариградском друму. Јахјао је без престанка, без одмора, дању и ноћу, мењајући уморне коње чилим и одморним, не спавајући нигде све до Једрена. Ту нађе Инцу, такође мртва уморна, како спава наслоњен на седло. Брзо га пробуди, саопшти му кнежеву наредбу, на са-новом снагом и новим кнежевим писмима и порукама пожу-ри у Цариград, где стигне за равно сто сати од поласка.

По повратку Кнез га богато обдари и похвали за ову, у истини најдужу тркачку стазу коју је икад један гласник за тако кратко време прешао.

— Такви су били стари српски татари!

М. В.

НАШЕ ВЕСТИ

Указом од 18 априла т. г. постављен је за Министра Саобраћаја г. Светислав Т. Милосављевић, а Указом од 10 јула г. Милосављевић је стављен на расположење, па је за Министра Саобраћаја постављен г. Огњен Кузмановић. Удружење Националних Железничара искористило је ову прилику да поврати извесне бенефиције које су биле одузете нашим железничарима. У ту сврху вођство Удружења Националних Железничара и бродара посетило је г. Министра Саобраћаја. Министар саобраћаја г.

Огњен Кузмановић примио је централно вођство Удружења југословенских националних железничара и бродара, на челу са претседником г. Николом Ђурићем. Том приликом претседник Удружења изложио је г. Министру жеље и тешкоће особља саобраћајних установа и у име организације молио га за разумевање њиховог стања и помоћ у решавању ових питања, која су данас најактуелнија а поднета му од стране Удружења.

Г. Министар је саслушао пажљиво излагање претседника Удружења и изјавио, да ће настојати, да се сва наведена питања реше повољно према жељама особља уколико то интереси службе траже и дозвољавају.

САОБРАЋАЈНОМ ОСОБЉУ ВРАЋЕНА ЈЕ УКИНУТА РЕЖИЈСКА КАРТА

Министар саобраћаја г. Огњен Кузмановић донео је 20. о. м. одлуку којом измењују поједине одредбе Правилника о бесплатној и повлашћеној возњи за државно саобраћајно особље од 1. јула о. м., с тим, да измене Правилника ступе на снагу 1. августа о. г.

Овим изменама раније укинута повлашћена возња враћена је државном саобраћајном особљу, тако да је ранији режијски став од 10 од сто повећан на 20 од сто од нормалне возне цене.

Исто тако враћена је повлашћена возња и лекарима саобраћајних установа и њиховим породицама са правом коришћења одговарајуће класе, као што важи и за остало саобраћајно особље.

Поред тога изменом од 20. јула повећана је даљина од 30 на 50 километара за бесплатно путовање радницима од места становања до места рада и натраг.

У погледу права колске класе саобраћајно особље користиће се од сада, и то првом колском класом чиновници од 4. групе па на више, другом колском класом чиновнички приправници са факултетском спремом и снн чиновници са средњошколском и факултетском спремом, као и чиновници са нижом спремом који су у 7. групи, а све остало особље користиће трећу колску класу.

Хоће ли икад доћи на ред п. т. т. службеници да се и за њих нешто у овоме смислу учини?

П. Т. БИБЛИОТЕКА И МУЗЕЈ

„Наша пошта“ више пута је покретала питање ових установа, које чаме и постоје више по имену но што се у њима може неко видети да ради. Време је да им се поклати дужна пажња и учини све што треба, да се њихово стање побољша и да Музеј и Библиотека буду приступачни, не само оној двојци службеника који у њима по дужности раде, већ и најширем кругу заинтересованих грађана и службеника, који у овим установама треба да нађу помоћна сретства за своје студије и стручна усавршавања.

Финансијски Закон за 1934-35. годину, раздео II, међу одредбама за поједина Министарства, § 39, став завршни, овлашћује Министра Грађевина да у сагласности финансијских одбора Народног представништва може изменити Уредбу о подели одељења Министарства грађевина на отсеке и одељке. Исто тако овим законским чланом Финансијског закона, под тачком 2) Закон о устројству Министарства грађевина и његове спољне службе од 16. јануара 1930. г. мења се и допуњује и то:

У § 2. место речи: „пет“ ставља се: „шест“ а на крају додаје се: „Електро-машинско одељење (VI)“.

Уредба о организацији п. т. т. службе члан 49. Садашњи вршиоци дужности Директора могу бити постављени за дирек-

торе Дирекција п. и т. ако се 1 априла 1934 год. налазе најмање годину дана на томе положају и ако имају факултетску спрему.

СПИСАК ПОШТА

П. т. струка и публика чекају годинама да добију отштампани списак пошта, телеграфа и телефона. Чекају већ од 1927 год. кад је списак био објављен. Отада је наступило толико измена и допуна, да је стари списак постао неупотребљив, а новог нема.

„Наша пошта“ и овом приликом апелује на позване да задовоље ову хитну потребу.

БЕДНЕ ТРЕБА ПОМОЋИ

Телефонски радници за своје хумано друштво „Телефонско сирочѐ“ траже потпору. — Телефонски радници основали су пре кратког времена хумано друштво „Телефонско сирочѐ“. У своме апелу, упућеном јавности, наводе да привредну кризу осећају не само телефонски радници, већ и њихове породице. Исто тако међу њима има и знатан број оних који раде повремено тако да у години једва ако постигну 100 радних дана. У очекивању посла они проводе тежак живот са својим породицама.

У том циљу су радници основали своје хумано друштво и упутили апел јавности за помоћ (Правда)

— Само онај закон је добар који обезбеђује што већем броју људи што веће благостање и срећу. (Правда).

КРОЗ КЊИГЕ И ЛИСТОВЕ

НАША СТРУЧНА ШТАМПА:

„Poštarski Zadrugar“ — лист за заштиту материјалних и моралних интереса п.т. службеника јесте службено гласило „Zadruga p. t. t. službenika s.o.j.“ i „Gospodarsko-prigromosne zadruge“. „Излази у Загребу, једанпут у месецу и доноси врло поучне чланке из области социјалне и економске стварности у којој живи и дела наше особље. Као такво, ово гласило има велики утицај на читаоце и ми га топло препоручујемо свему нашем особљу. Ово још и за то, што не улази ни у какве друштвене размирице ни борбе.

„Poštar“, — strokovni list poštних nameštencev у броју 7., за јули т. г. који излази у Љубљани, даје из броја у број доказе све бољег уређивања и прибирања стручних сарадника првокласне вредности. Ми ту појаву необично ценимо и пратимо топлем симпатијом. Тиме и треба да се одликују наши стручни листови и гласила наших организација. У овоме броју симпатично се читају: „Pismo Uredniku“ од г. Иванчевића и „Personalno zastopstvo“ — податци о пословању швајцарских другова поштара и њиховом утицају на водство персоналне политике у Управи швајцарских пошта и телеграфа. Жалимо што нам простор листа не допушта да прештампамо цео чланак. Упућујемо наше читаоце на то и молимо их да то не пропусте учинити, јер ће у томе наћи доста поуке за себе и свој став према служби и Управи.

„Glasnik Ugovornih Poštara“ — Oroslavlje — Zagreb, 1 jula 1934 у броју 10 и 11 доноси опширни извештај са скупштине уговорних поштара у Београду. Ми смо у прошлом броју нотирали најглавнији момент у раду те скупштине, а овом приликом желели би да подвучемо једну

ствар која треба да буде јасна обема зараћеним странама, а то је: да је највиши интерес уговорних поштара сложан, заједнички, другарски и братски рад. Само тако и у томе знаку победиће све тешкоће па и оне које сами себи постављају. Објективно посматрајући ствари и догађаје, не може се претпоставити да и једна и друга страна не желе успех у питању Пензионог фонда, које је за њих животна питање сталеза. Да ли ће Пензионий фонд уговорних поштара и даље постојати као самостално тело, са самосталном управом, или ће потпасти под државну управу зависи од самих чланова. Зато треба постићи међусобни споразум у атмосфери мирног договарања и поверења. Никакви маневри ни с једне ни с друге стране, ни трикови, ни надмудривања и изигравања воље праве већине не могу помоћи ништа. Питање ће се опет поставити у овом или оном облику. Прилика је, баш са да, ако је уговорни поштари умеју погодити и оценити, да се ово њихово животна питање, које, по њиховим речима, доиста засеца „у живом месо“ — њихово, реши корисно по њих. Нека се сретну делегати са обеју страна на заједнички договор да припреме све што је потребно за измирење. Нека се допусти и једној и другој страни највећа слобода говора и убеђивања. Нека се свему томе да најшири публицитет, да чланови сами увиде и процене ко је њихов прави, а ко лажни пријатељ и што је за њих најбоље, па нека се слободном вољом одлуче, јер то је њихово право. Свако је своје среће кочач и нико нема права да се постави другоме као заштитник и тутор у овоме питању.

Радио. — На дан 16 јуна т. г. на свечан начин отворена је нова радио-емисиона станица за службу бродкастинга.

Изашао је из штампе: „Radio Beograd“ Илустровани недељни часопис. Доноси врло занимљива новости из области радиофоније и иначе корисне поуке слушаоцима и аматерима.

П. т. т. Преглед, свеска бр. 7 и 8 за јули и август 1934. изашао је са пробраном садржином.

Југословенска пошта, телеграф и телефон доноси у броју 11—12 од 22 јула извештаје о раду Конгреса у Загребу. У идущем броју ми ћемо извући извесне фрагменте и приказати их нашим читаоцима са нарочитим коментаром нашег вредног сарадника и учесника конгреса.

П. Т. Весник. — Поједини отсеци Министарства обраћају се уредништву с питањем, зашто извесни њихови расписи нису објављени на истакнутом месту, или зашто су неки важнији расписи објављени иза других, који су мање важни.

Поводом таквих питања Уредништво изјављује, да оно придаје важност свима расписима и да се стого сви расписи и сва остала саопштења у П. Т. Веснику објављују хронолошким редом, дакле редом по датумима, и по редним бројевима деловодника, ради лакшега сналажења читалаца.

Од овога ће Уредништво отступати само кад то заинтересовани отсек нарочито захтева за поједине написе. (П.Т.Т. Весник бр. 16 г. 1934., стр. 293)

Није ово једина мана Весника. У оваквој редакцији П.т.т. Весник већ давно и давно не одговара очекивањима и намени.

Набавке У истом броју од 16 јуна саопштава правилник о устројству Привредно-финансиског комитета министара.

ФИЛАТЕЛИЈА

Glasnik Jugoslovenskog Filatelističkog kluba у двоброју Мај—Јуни 1934 г. доноси објективну критику наших првих авионских марка из пера Водогажец Павла. Писац вели: „ово су најслабије марке што их је дала маркарница, изузев,

„веслачких“ које су рекордне у слабој изради“. Он оправдано приговара малој димензији марака, јер су слике на њима нејасне, особито кад се узму мотиви из природе, пејсаж, групе личности или перспективе некога града чији се детаљи не могу репродуковати на тако мајушном простору. Исто тако ни сами мотиви, ни боје марака нису срећно изабрани, а што се тиче хартије, перфорације, гумирања и сусења, све је незадовољавајуће и слабо. Завршава: „у првоме реду, са више стручног знања могу се у овоме правцу постићи бољи резултати“.

Ми се слажемо са овим закључком непристрасне и објективне критике.

Pb.

СТРАНА СТРУЧНА ШТАМПА:

L'Union Postale, бр. 6., свеска за јуни доноси завршетак извештаја о Светском Поштанском конгресу у Каиру; о инсталацијама за дељење поште у Бечкој Главној Пошти; Рад поштанске штеднионице у Шведској од 1884/933; Библиографија; Филателија и Разво.

Journal des Télécommunications бр. 6., свеска за јуни има овај садржај: IV Састанак Међународног саветодавног телеграфског комитета. — Састанак Међународног савеза за радиодифузију. — Нове методе предавања утврђених фреквенција за периодичну контролу разних фреквенциметара регионалних радиоелектричних станица. — Трајање и мерење одбијања светлости. — Телекомуникације у Немачкој од 1932/33. — Законодавство: Француска, Угарска — Званичне публикације. — Радио-телеграфски аранжмани. — Правосуђе: Швајцарска — Библиографија. — Некролог. — Новости. — Прекиди и успоставе саобраћајних путева.

Annales des Postes, Télégraphes et Téléphones бр. 6., свеска за јуни има овај садржај: Из техничке службе за студије и испитивања. — Покушај успостављења радиотелефонске везе са возовима у покрету. — Постављање у земљу наоружаних каблова помоћу ралице. — Инсекти који наједнају оловне омотаче ваздушних каблова. — Преглед периодичних стручних издања. — Информације. — Патенти. — Библиографија. — Документације.

Нема праве стручности без познавања свих великих проблема које поставља нови саобраћај. Са тим проблемима упознаје нас једино стручна литература, стручни европски часописи, које наши вредни службеници треба да прате помно и ревносно, ако хоће: да наша струка корача упоредо са истим струкама великих европских земаља, а наши људи и претставници, у њиховом концерту задобију онај углед који нашој земљи и установи припада.

ДОМАЋА ШТАМПА:

Moderna tehnika popularni ilustrovani mjesečnik, Zagreb, Jelačićev trg broj 5.

Живот и Рад, свеска 117 за јули т. г. Садржи: Француска и Русија у служби мира; Мала Антанта; Мала Антанта и Пољска; Проблем насилног побачаја; Цариградска патријаршија; О вери наших цигана; Надреализам у светлости биологије; Уздизање; Животни пехар; Намештена соба. Осим тога доноси преглед књижевности, уметности, музике, науке, позоришта, друштава и установи и белешке. Излази сваког првог и петнаестог у месецу. Годишња претплата 100 дин. Један број 9 динара.

Савремена Општина бр. 5—6; свеска за мај и јуни, часопис за привредно-социјално и културно унапређење града и села. Власник и уредник Др. Милосав Стојадинсвић.

„Полиција“, — часопис за управно полицијску и судску праксу. Власник и издавач Васа Лазаревић, Начелник Мин. Ун. послова у пензији. Свеска за јуни 1934. Бр. 11 и 12 доноси, поред стручних чланака разне поуке и обавештења из судске праксе, тумачења чиновничког закона, одлуке Касационог суда. Главне Контроле и разне расписе из свих грана управне службе. Врло корисна обавештења наћи ће и наши читаоци у овом одлићном уређеном стручном часопису, од којих ћемо и ми неке прештампати у овоме листу.

Живинарев Гласник илустровано месечно гласило за живинарство, званични орган и гласило балканског Живинарског Савеза и Главног Савеза Југословенских одгајивача живине, зечева и голубова. Број 7., за јули 1934., изашао је са пробраном и поучном садржином. Наши службеници који се у унутрашњости баве економијом не би требали да буду без овог стручног листа. Годишња претплата за појединце 60 дин. годишње.

Ђуро Виловић. „Свијет без касте и без стадежа, студија о Павићевићевим „Црногорцима“ — у издању Владимира Лазовића Загреб. На двадесетак страница писац је одао заслужену хвалу вредном раднику на нашем фолклору, песнику и књижевнику Мићуну Павићевићу. Не можемо се отети жељи да неке пишчеве опсервације не пренесемо дословно у овоме приказу, јер бриљирају и ледотом стила и тачношћу. Писцу се учинило, посматрајући рељеф Црне Горе са једне узвишене тачке, да су громадни камени таласи у својем најбурнијем гигању и замаху одједном застали, скаменили се и тако остали“. Тако је нешто и морало бити у бурним временима геолошке историје. Аналогија са безживотним, бреговитим сантама леда на половима ванредно је видовита и показује да писац има дивну, бујну и развијену машту песника. Тај пусти предео, населили су, и оживели, по писцу, Владика Раде, Бан Пучанин и Мићун Павићевић. Њихови јунаци пружају нам: „неисцрпиви материјал, богат живот, етике фолклора, естетике, философије, религије, историје, социологије и права Црне Горе“. — Све су главе подједнако важне и најважније. — У овој земљи све се буни на неправду, добро уочава писац, и овде нема догматичности према ауторитету који долази с неба, али има према ономе који долази од поверења, из скупа, збора и гласања и далеко су од тога да због мана не познају нечије врлине. У Црној Гори сам живот спроводи селекцију, зато су тамо сви једнаки, равни и нема другог а. Црногорац није бројка но вредност која се свуда цени и признаје. Чојство и јунаштво, мудровање и господовање приличи само њему, јунаку и на мегдану и у дивану. На овим осећањима организовало се црногорство. — Крвна освета је репарација повређеног права. И заслуге Мићуна Павићевића доиста су несумњиве и велике јер као што завршава Виловић: Једно је вријеме прошло и једна Црна Гора се објавила у овој књизи: лијепа, ведрa, интересантна и витешка“.

Ми топло препоручујемо нашим читаоцима и писца: „О Црногорцима“ Павићевића и његовог апологичара г. Виловића.

М. В.

Уредник и власник: МИЛУТИН ВУЈАДИНОВИЋ, виши саветник
Мин. саобраћаја, у пензији, Гарашаниноба 7

Штампарија

„ГРАФИКА“ Р. С. Албулов — Београд, Космајска 51. Тел. 29.717